ՅԱՃԱԽՈՒՂՂՈՒԱԾ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ ՔՈՐՈՆԱ ԺԱՀՐԻ ՊԱՏՈՒԱՍՏՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ

Քալիֆորնիա մեծ ջանքեր գործադրած է դանդաղեցնելու համար Քորոնա ժահրի տարածումը: Քորոնա ժահրին դէմ ապահով եւ ազդեցիկ պատուաստներ մատչելի են: Այս պատուաստները նաեւ կը պաշտպանեն Քորոնա ժահրի տարբերակներէն «Տէլթա»-ին դէմ: Ստորեւ գտնուող հարցումները եւ պատասխանները պիտի թարմացուին ամէն անգամ, որ նոր տեղեկութիւններ յայտնուին:

Այս փաստաթուղթին մէջ գտնուող երեք բաժինները քեզի կ'օգնեն քու փնտռած տեղեկութիւններդ ստանալու: Սեղմէ՛ բաժինի մը յղումին վրայ, կամ ընթերցէ՛ ամբողջ փաստաթուղթը:

- Առաջին բաժին. Պատուաստի հայթայթում, ապահովութիւն եւ պատուաստներու գործելու ձեւ
- Երկրորդ բաժին. Ո՞վ կրնայ պատուաստը ստանալ, եւ ինչպէ՞ս
- Երրորդ բաժին. Արտօնութիւն, գաղտնիութիւն, եւ այլ իրաւական հարցումներ

Առաջին բաժին. Պատուաստի հայթայթում, ապահովութիւն եւ

Հ1. Քալիֆորնիոյ մէջ կա՞ն Քորոնաժահրի պատուաստներ:
Պ1. Այո՛, Քալիֆորնիոյ մէջ այժմ կան երեք տարբեր պատուաստներ. Փֆայզըր-Պիոնթեք, Մոտերնա եւ Ճանսըն (ճանչցուած որպէս Ճոնսըն Էնտ Ճոնսըն): Գիտնականները կ'աշխատին Քորոնաժահրի այլ պատուաստներ ստեղծելու:

Հ2. Պատուաստները ինչպէ՞ս կը տրուին:
Պ2. Բոլոր պատուաստներն ալ կը սրսկուին մկանին մէջ: Ամէնէն տարածուած տեղը քու թեւիդ վերի մասն է: Փֆայզըր-Պիոնթեք եւ Մոտերնա պատուաստները երկու չափաբաժինով կը տրուին, իսկ Ճանսըն պատուաստը՝ մէկ չափաբաժինով: Երկու չափաբաժինով տրուող պատուաստներուն համար, պատուաստող անձը քեզի կ'օգնէ երկրորդ չափաբաժինին համար ժամադրութիւն առնելու:

Հ3. Ո՞ր պատուաստը լաւագոյնն է: Ես կրնա՞մ ընտրել:
Պ3. Լաւագոյն պատուաստը, որ կրնաս ստանալ առաջին մատչելի

պատուաստն է: Պատուաստները ուժեղ պաշտպանութիւն կը տրամադրեն ծանր հիւանդութեան, հիւանդանոց տեղափոխուելու եւ մահուան դէմ: Պէտք է առնես այն պատուաստը, որ մատչելի է: Պէտք է տեղեակ ըլլալ, որ պատուաստի երկրորդ չափաբաժինը առնել է մօտաւորապէս երկու շաբաթ ետք է, որ ժահրին դէմ պաշտպանութիւնը կ'ամրապնդուի:

Հ4. Քալիֆորնիոյ մէջ բոլորին համար բաւարար պատուաստներ կա՞ն:
Պ4. Այո՛: Աւելի քան 49 միլիոն պատուաստի չափաբաժիններ տրուած են Քալիֆորնիոյ մէջ մինչեւ հիմա, եւ տակաւին միլիոնաւոր պատուաստներ մատչելի են:

Հ5. Քորոնաժահրի պատուաստը ի՞նչ կ'ընէ: Ինչպէ՞ս կը գործէ:
Պ5. Թէեւ պատուաստները 100 տոկոս ապահովութիւն չեն ընծայեր բոլորին համար, անոնք ուժեղ պաշտպանութիւն կը տրամադրեն ամենակարեւոր բաներուն դէմ՝ ծանր հիւանդութեան, հիւանդանոց տեղափոխուելու եւ մահուան:

Պատուաստները կ'աշխատին դիմադրողականութեան համակարգիդ սորվեցնելու, թէ ինչպէ՛ս ճանչնան եւ պայքարին Քորոնան պատճառող ժահրին դէմ: Սովորաբար, պատուաստումէն երկու շաբաթ ետք է, որ մարմինիդ մէջ դիմադրողականութիւն կը զարգանայ ժահրին դէմ:

Քորոնաժահրի պատուաստ ստանալը ԵՒ որոշ քայլերու դիմելը, ինչպէս՝ դիմակ կրելը, ընկերային հեռաւորութիւն պահելը եւ ձեռքերը լուալը լաւագոյն միջոցներն են ինքզինքդ եւ սիրած անձերդ պաշտպանելու:

Հ6. Քորոնաժահրի պատուաստները ապահո՞վ են:
Պ6. Այո՛, Քորոնաժահրի պատուաստները ապահով եւ ազդեցիկ են: Պատուաստները կեանքեր կը փրկեն եւ կ'օգնեն նուազեցնելու հիւանդանոց տեղափոխուելու կարիքը եւ մահուան պարագաները: Գիտնականներ, դաշնային կառավարութիւնը եւ արեւմտեան տարբեր նահանգներէ խումբ մը մասնագէտներ կը ստուգեն, որ իւրաքանչիւր պատուաստ ապահով է: Միլիոնաւոր մարդիկ Քալիֆորնիոյ եւ Միացեալ Նահանգներու մէջ ապահով ձեւով ստացած են Քորոնաժահրի պատուաստներ:

Երկրին մէջ, հիւանդանոց տեղափոխուողներուն աւելի քան 95 առ հարիւրը եւ մահացողներուն 99 առ հարիւրը պատուաստ չստացողներէն են: Մինչ Քալիֆորնիոյ բնակիչները կը տեղեկանան, թէ Քորոնաժահրի պատուաստները որքա՛ն ապահով եւ արդիւնաւէտ են, կը յուսանք, որ առաւելագոյն թիւով մարդիկ որոշեն պատուաստը ստանալ:

Հ7. Պատուաստը ազդեցի՞կ է:

Պ7. Այո՛, ընդհանրապէս, պատուաստները շատ ազդեցիկ են, ներառեալ Քորոնաժահրի տարբերակներուն դէմ: Իւրաքանչիւր պատուաստ տարբեր է: Իւրաքանչիւր պատուաստի համար շատ կարեւոր է, որ հետեւիս բժիշկիդ յանձնարարականներուն, որպէսզի ատիկա գործէ ենթադրուածին պէս: Եթէ երկու չափաբաժին պէտք է առնես, պէտք է տեղեակ ըլլալ, որ երկրորդ չափաբաժինը ստանալէ ետք, պատուաստը մօտաւորապէս երկու շաբաթի կը կարօտի քեզ պաշտպանելու:

Կարեւոր է դիմակ կրելը, ընկերային հեռաւորութիւն պահելը եւ ձեռքերը յաճախակի լուալը՝ նոյնիսկ պատուաստ ստանալէ ԵՏՔ: Մինչ դուն կրնաս չհիւանդանալ, բայց կրնաս Քորոնաժահրը տարածել ուրիշներուն:

Հ8. Պատուաստը կրնա՞յ ինծի Քորոնաժահրով վարակել:
Պ8. Ո՛չ, պատուաստները քեզ Քորոնաժահրով չեն վարակեր: Մարդիկ կրնան Քորոնաժահրով վարակուիլ, թէեւ պատուաստը ստացած են: Պատճառը կրնայ ըլլալ այն է, որ ոչ մէկ պատուաստ 100 տոկոս ազդեցիկ է: Կրնայ ըլլալ նաեւ, որ պատուաստը բաւարար ժամանակ չէ ունեցած պաշտպանութիւն տրամադրելու՝ ժահրով վարակուելէ առաջ, կամ ամբողջովին պաշտպանութիւն չի տրամադրեր Քորոնաժահրի որոշ տարբերակի մը դէմ: Ընդհանուր առմամբ, պատուաստուած անձերը, որոնք Քորոնաժահրով կը վարակուին, ծանրօրէն չեն հիւանդանար:

Հ9. Պատուաստը ապահո՞վ է, եթէ ես յղի եմ, կամ կը փորձեմ յղիանալ:
Պ9. Հիւանդութիւններու վերահսկման կեդրոնը (CDC) հրապարակած է յայտարարութիւն մը, որուն մէջ կ'ըսուի, թէ Միացեալ Նահանգներու մէջ գործածուող բոլոր երեք պատուաստները ապահով են յղի կիներուն, կամ անոնց, որոնք կը փորձեն յղիանալ: Յայտարարութեան մէջ ընդգրկուած են յղումներ՝ այս նիւթին շուրջ կատարուած գիտական ուսումնասիրութիւններուն եւ տուեալներուն մասին:

Հ10. Պատուաստը իմ «Տի.Էն.Էյ»-ս կը փոխէ՞:
Պ10. Ո՛չ, Քորոնաժահրի պատուաստները «Տի.Էն.Էյ»-դ չեն փոխեր:

Հ11. Պատուաստները կրնա՞ն կողմնակի բարդութիւններ յառաջացել կամ զիս անհանգստացնել:
Պ11. Կրնաս ունենալ կողմնակի բարդութիւններ, որոնք բնական նշաններ են, եւ ցոյց կու տան, որ մարմինիդ դիմադրողականութիւնը կը զարգանայ: Այս կողմնակի բարդութիւնները կրնան ազդել քու առօրեայ աշխատանքներդ կատարելու կարողութեանդ վրայ, բայց անոնք կ'անհետանան քանի մը օրէն:

Ընդհանրացած կողմնակի բարդութիւններ են՝ ցաւ, կարմրութիւն կամ ուռեցք պատուաստը ստացած մասին վրայ, յոգնածութիւն, գլխացաւ, մկանային ցաւեր, դողեր, ջերմութիւն, կամ սիրտխառնուք:

Խօսէ՛ բժիշկիդ հետ՝ առնելու համար առանց դեղագիրի դեղահատներ, ինչպէս՝ ibuprofen, acetaminophen, aspirin, կամ antihistamine, եթէ պատուաստումէն ետք որեւէ ցաւ կամ անհանգստութիւն զգաս:

Եթէ մտահոգ ես անհանգիստ զգալու կամ գերզգայնութիւն ունենալու, դիմէ՛ բժիշկիդ՝ նախքան պատուաստ ստանալդ: Խօսէ՛ բժիշկիդ հետ, եթէ նախապէս պատուաստներու գերզգայնութիւն ունեցած ես, կամ եթէ որեւէ հարցում ունիս:

Հ12. Որքա՞ն ժամանակ կը տեւէ, որպէսզի պատուաստը գործէ (քեզ պաշտպանելու):

Պ12. Փֆայզըր-Պիոնթեք եւ Մոտերնա պատուաստները կը պահանջեն երկու չափաբաժիններ, որպէսզի կարենան քեզ պաշտպանել: Ճանսըն պատուաստը մէկ չափաբաժինի կը կարօտի: Պատուաստները մօտաւորապէս երկու շաբաթի կը կարօտին քեզ ամբողջովին պաշտպանելու՝ վերջին չափաբաժինը ստանալէ ետք: Շատ կարեւոր է դիմակ կրելը եւ ընկերային հեռաւորութեան օրէնքներուն հետեւիլը՝ նոյնիսկ պատուաստը ստանալէ ետք:

Հ13. Ո՞ւր կրնամ յաւելեալ տեղեկութիւններ գտնել Քորոնաժահրի պատուաստներուն մասին:

Պ13. Ստոյգ աղբիւրներ պատուաստի մասին տեղեկութիւններ ստանալու՝

- Վաւերացուած պատուաստներէն իւրաքանչիւրը նկարագրուած է այստեղ. https://www.cdc.gov/vaccines/covid-19/info-by-product/index.html Product Information | CDC
- https://covid19.ca.gov/vaccines/
- Կրնաս նաեւ հեռաձայնել Քորոնաժահրի պետական թէժ գիծին՝ (833) 422-4255
- https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/vaccines/index.html

Հ14. Յաւելեալ «պուսթըր» չափաբաժինի պէ՞տք ունիմ:

Պ14. «Պուսթըր» չափաբաժինը պատուաստի յաւելեալ չափաբաժին մըն է, որ կը տրուի երբ անձի մը դիմադրողական համակարգը տկարացած է ժամանակի ընթացքին: Սեպտեմբեր 2021-ի վերջաւորութեան դրութեամբ, միայն որոշ մարդիկ, որոնք նախապէս ստացած են Փֆայզըր պատուաստը, յաւելեալ «պուսթըր» չափաբաժին մը ստանալու իրաւասու են: Այս նիւթին շուրջ մանրամասնութիւններ կարելի է գտնել այստեղ՝ https://www.dds.ca.gov/wp-content/uploads/2021/09/DDSDirective_COVID-19VaccineBoosters_09242021.pdf :

Նաեւ, Դաշնային Հիւանդութիւններու վերահսկման կեդրոնը (CDC) այժմ կը յանձնարարէ միջին կամ ծանր դիմադրողական անբաւարարութիւն ունեցող մարդոց յաւելեալ չափաբաժին ստանալ՝ Փֆայզըր եւ Մոտերնա պատուաստներու երկրորդ չափաբաժինը ստանալէն 28 օր ետք: Ճոնսըն Էնտ Ճոնսըն պատուաստին յաւելեալ

չափաբաժինի հաստատում չկայ : «Միջին եւ ծանր դիմադրողական անբաւարարութիւն ունեցող մարդիկ»-ը անոնք են, որոնք.

- Կը ստանան քաղցկեղի բուժում՝ ուռեցքներու կամ արեան քաղցկեղի համար:
- Մարմնի անդամի փոխպատուաստում ստացած են եւ կը գործածեն դեղեր՝ դիմադրողական համակարգին վրայ ճնշելու:
- Վերջին 2 տարիներու ընթացքին ստացած են ցողունային բջիջներու փոխպատուաստում, կամ կ'առնեն դեղեր՝ դիմադրողական համակարգին վրայ ճնշելու:
- Ունին միջին կամ ծանր նախնական դիմադրողական համակարգի տկարութիւն (ինչպէս՝ DiGeorge syndrome, Wiskott-Aldrich syndrome):
- Ունին յառաջացած կամ չբուժուած ախտամերժողականութեան ժահր (HIV):
- Կ'ենթարկուին աշխուժ բուժումի corticosteroids-ի բարձր չափերով կամ կը գործածեն այլ դեղահատեր, որոնք կը ճնշեն իրենց դիմադրողական արձագանգին վրայ :

Մարդիկ պէտք է դիմեն իրենց առողջապահական խնամք մատուցողին, իրենց բժշկական պարագային մասին, եւ հարցնեն, թէ յաւելեալ «պուսթըր» չափաբաժին առնելը, իրենց համար յարմա՞ր է, թէ ոչ:

Հ15. Ի՞նչ են Քորոնաժահրի «միահակ հակամարմիններ»-ու բուժումները, որոնց մասին լսեցի լուրերուն մէջ:
Պ15. Սննդեղէնի եւ դեղորայքի դաշնային վարչութիւնը (FDA) վաւերացուցած է միահակ հակամարմիններու բուժումներ անոնց, որոնք Քորոնաժահրի թեթեւ ախտանշաններ ունին, բայց կը գտնուին բարձր վտանգի մէջ (իրենց տարիքին կամ առողջական վիճակին պատճառով) ծանրօրէն հիւանդանալու եւ հիւանդանոց տեղափոխուելու: Այս բուժումները կը գործեն՝ կցուելով Քորոնա ժահրի մասերուն, որպէսզի օգնեն դիմադրողականութեան համակարգիդ՝ Քորոնաժահրը աւելի լաւ ճանչնալու եւ պայքարելու անոր դէմ:

Եթէ Քորոնաժահրով վարակուիս եւ բժիշկդ(ներդ) հաստատէ(են), որ դուն հաւանականութիւն ունիս ծանրօրէն հիւանդանալու, ապա այս բուժումին կրնաս ենթարկուիլ: Եթէ բժիշկդ հաստատէ, որ այս բուժումին կարիքը ունիս, ապա ան տեղեկութիւններ կ'ունենայ այս բուժումին մասին, եւ կը տեղեկացնէ քեզի մօտգտնուող բուժման կեդրոններուն մասին:

Հ16. Պատուաստներու, դիմակներու եւ դէմքը ծածկելու մասին տեղեկութիւնները անընդհատ փոփոխութեան կ'ենթարկուին: Ո՞ւր կրնամ գտնել նորագոյն տեղեկութիւնները:
Պ16. Յաւելեալ տեղեկութիւններու աղբիւրներ.

- Պատուաստներու, դիմակներու, դէմքը ծածկելու եւ Քորոնա

ժահրի քննութեան մասին նորագոյն տեղեկութիւնները կարելի է գտնել https://covid19.ca.gov/ կայքէջին վրայ:

- Վարչաշրջանի հանրային առողջապահութեան վարչութիւնները կրնան նոյնպէս ունենալ տարբեր կանոններ, որոնց պէտք է հետեւիլ: Այստեղ կրնաս գտնել քու շրջանիդ հանրային առողջապահութեան գրասենեակի կայքէջը. https://www.cdph.ca.gov/Pages/LocalHealthServicesAndOffices.aspx.
- Հիւանդութիւններու վերահսկման եւ կանխարգիլման դաշնային կեդրոնը նաեւ տեղեկութիւններ, խորհուրդներ եւ ցուցմունքներ կը տրամադրէ. https://www.cdc.gov/
- Դաշնային Ուտեստեղէնի եւ դեղորայքի վարչութիւնը կը կարգաւորէ պատուաստները եւ անոնց գործածութիւնը. https://www.fda.gov/.

Հ17. Զաւակս յատուկ կրթական ծառայութիւններ կը ստանայ մեր տեղական հանրային դպրոցին մէջ: Ո՞ւր կրնամ տեղեկութիւններ գտնել, թէ դպրոցները ինչպէ՞ս պիտի գործեն գալիք տարեշրջանին:
Պ17. Հիւանդութիւններու վերահսկման դաշնային կեդրոնները (CDC) եւ Քալիֆորնիոյ Հանրային առողջապահութեան բաժանմունքը հրապարակած են ուղեցոյց մը՝ մանկապարտէզէն մինչեւ 12-րդ դասարաններու ապահով վերաբացումին վերաբերեալ: Այս ուղեցոյցին նպատակն է ապահովել բոլոր աշակերտներուն անվտանգ եւ լիարժէք ներկայութեամբ դասաւանդումը եւ կարելիեղածին չափ դասաւանդումի շատժամանակ տրամադրելով:

Այստեղ կրնաք գտնել Քալիֆորնիոյ Հանրային առողջապահութեան բաժանմունքի ուղեցոյցը.
https://www.cdph.ca.gov/Programs/CID/DCDC/Pages/COVID-19/K-12-Guidance-2021-22-School-Year.aspx

Յաճախուղղուած հարցումները կարելի է գտնել այստեղ.
https://www.cdph.ca.gov/Programs/CID/DCDC/Pages/COVID-19/Schools-FAQ.aspx

Հիւանդութիւններու վերահսկման դաշնային կեդրոններու ուղեցոյցը կարելի է գտնել այստեղ.
https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/schools-childcare/k-12-guidance.html

Տեղական դպրոցական շրջանները նաեւ կրնան յաւելեալ ուղեցոյցներ տրամադրել եւ քեզի կ'օգնեն հասկնալու, թէ ինչպէ՛ս պիտի գործադրեն դաշնային եւ նահանգային պահանջները: Եթէ հարցումներ ունիս, կրնաս կապհաստատել տեղական դպրոցական շրջանիդ հետ:
Քալիֆորնիոյ դպրոցական շրջաններու ցանկ մը կարելի է գտնել այստեղ. https://www.cde.ca.gov/SchoolDirectory/Topic

Երկրորդ բաժին. Ո՞վ կրնայ առնել պատուաստը եւ

Հ1. Ե՞րբ կրնամ պատուաստուիլ:

Պ1. 15 Մայիս 2021-էն սկսեալ, Քալիֆորնիոյ մէջ 12 տարեկան եւ անկէ վեր եղող իւրաքանչիւր անձ իրաւասու դարձած է պատուաստուելու: Շրջանային կեդրոնները կապ կը հաստատեն անոնց հետ, որոնք կրնան պատուաստուիլ, կամ անոնց ընտանիքներուն կամ առողջապահական որոշումներ առնելու համար օրինական լիազօրուած ներկայացուցիչին հետ, զանոնք օգնելու, որպէսզի պատուաստը ստանան: Եթէ օգնութեան կարիքը ունիս, կը խնդրուի կապ հաստատել քու շրջանային կեդրոնիդ կամ ծառայութեան համակարգողիդ հետ:

Հ2. Ո՞ւր կրնամ պատուաստուիլ:

Պ2. Զանազան ձեւեր կան պատուաստը ստանալու.

- Ժամադրութիւն մը ստանալու համար, արձանագրուէ՛ հետեւեալ կայքէջին վրայ՝ https://myturn.ca.gov, կամ հեռաձայնէ՛ հետեւեալ թիւին՝ (833) 422-4255:
- Գտի՛ր պատուաստումի կեդրոններ քու տեղական վարչական շրջանիդ առողջապահութեան [բաժանմունքին](), կամ քու սովորական առողջապահութեան ծառայութիւն մատուցողիդ միջոցով:
- Դաշնային կառավարութիւնը նաեւ ունի կայքէջ մը՝ https://www.vaccines.gov/, որ առիթ կու տայ գտնելու քեզի մօտիկ պատուաստումի կեդրոններ, ընդհանրապէս դեղարաններէ՝ Walgreens, CVS, RiteAid, Walmart, կամ Albertsons/Vons/Safeway խանութները, եւ կարգ մը բժշկական դարմանատուներ:

Երրորդ բաժին. Արտօնութիւն, գաղտնիութիւն, եւ այլ

Հ1. Պատուաստը ստանալու համար արտօնութիւն պահանջուա՞ծ է:

Պ1. Այո՛, պատուաստը ստանալու համար քու արտօնութիւնդ պահանջուած է: Եթէ անչափահաս ես, ապա այն անձը, որ լիազօրուած է քու բժշկական որոշումներդ առնելու, պէտք է ինք որոշէ:

Հ2. Ո՞վ կրնայ շրջանային կեդրոնէ մը ծառայութիւններ ստացող անձի մը համար արտօնութիւն տալ:

Պ2. Արտօնութիւնը կը տրուի այն անձին կողմէ, որ կրնայ բժշկական որոշումներ առնել: Ան կրնայ ըլլալ.

- Շրջանային կեդրոնի չափահաս յաճախորդ մը կրնայ ինք իր արտօնութիւնը տալ: Յաճախորդները կրնան օգնութիւն խնդրել ընտանիքի անդամէ մը կամ այլ անձէ մը, որուն կը վստահին:
- Անհրաժեշտութեան պարագային, յաճախորդ մը կրնայ [Զարգացման հաշմանդամութեան պետական խորհուրդէն]() խնդրել, որ նշանակէ իրաւասու ներկայացուցիչ մը՝ օգնելու իրեն որոշումներ կայացնելու:

- Անչափահաս երեխաներու ծնողներ կամ օրինական հոգատարներ:
- Անձեր, որոնք ունին առողջապահութեան տեւական լիազօրագիր:
- Չափահասներու խնամակալներ, եթէ դատարանը անոնց իրաւասութիւն տուած է չափահասներու փոխարէն բժշկութիւն ստանալու որոշումներ կայացնելու:
- Որոշ պարագաներու, շրջանային կեդրոնի գործադիր տնօրէն մը կամ նշանակուած անձ մը՝ երբ անձը անկարող է որոշում տալու, եւ ուրիշ ոչ ոք կրնայ:

Հ3. Գաղտնիութիւնս պաշտպանուա՞ծ է, եթէ Քորոնաժահրի պատուաստը ստանամ:

Պ3. Այո՛: Քալիֆորնիոյ օրէնքը կը հաստատէ, թէ դուն պիտի չբացայայտուիս, բացի եթէ դուն արտօնես, որ անձնական տուեալներդ տարածուին:

Հ4. Պէ՞տք է պատուաստը ստանամ: Պարտադի՞ր է:

Պ4. Ո՛չ, պայման չէ պատուաստը ստանաս: Սակայն, մասնագէտներու կարծիքով, լաւ գաղափար մըն է պատուաստուիլը, որովհետեւ ուսումնասիրութիւնները ցոյց կու տան, թէ Քորոնաժահրի պատուաստները ապահով են, եւ շատ ազդեցիկ են մարդոց փրկելու Քորոնաժահրին եւ անոր տարբերակներուն պատճառած ծանր հետեւանքներէն: [Please also see Question #8 below](#).

Գործատէրերը կրնան պահանջել, որ իրենց պաշտօնեաները պատուաստուին, եւ եթէ ատիկա ընեն, պէտք է նկատի առնեն որոշ բժշկական եւ կրօնական բացառութիւններ: [See Answer 12 in this section (Section 3) for more about employers](#).

Հ5. Քանի՞ տարեկան պէտք է ըլլալ պատուաստը ստանալու համար:

Պ5. Փֆայզըր-Պիոնթեք պատուաստը հաստատուած է 12 տարեկան եւ անկէ վեր եղող անհատներու: Մոտերնաեւ Ճանսըն պատուաստները հաստատուած են 18 տարեկան եւ անկէ վեր եղող անհատներու: Քեզի պատուաստող անձը կը գիտնայ, թէ ո՛ր մէկը յարմարագոյնն է քեզի համար:

Հ6. Չեմ ուզեր, որ զաւակս Քորոնաժահրի պատուաստ ստանայ: Կարելի՞ է:

Պ6. Ներկայիս, միայն 12 տարեկանէն վեր եղող անձեր կրնան ստանալ Քորոնաժահրի պատուաստը: Որպէս ծնողք կամ օրինական հոգատար, դո՛ւն կ'որոշես, թէ քու զաւակդ պիտի ստանայ պատուաստ կամ ոչ: Խիստ կարեւոր է պաշտպանուիլ եւ ուրիշները պաշտպանել այլ միջոցներով, օրինակ՝ դիմակ կրելով, բազմութիւններէ հեռու մնալով, եւ յաճախակիօրէն ձեռքերդ լուալով:

Այցելէ՛ Հիւանդութիւններու վերահսկման կեդրոնի (CDC) կայքէջը այստե՛ղ, յաւելեալ ձեւերով կանխարգիլելու համար Քորոնաժահրը.

https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/prevent-getting-sick/prevention.html

Տե՛ս Բաժին 1-ի վերոնշեալ հարցումներն ու պատասխանները՝ Քորոնաժահրի պատուաստներու մասին կարեւոր ապահովական տեղեկատուութիւններու համար:

Հ37. Ի՞նչ կը պատահի, եթէ չեմ ուզեր, որ չափահաս տղաս կամ աղջիկս Քորոնաժահրի պատուաստ ստանայ:

Պ7. Ընդհանուր առմամբ, զարգացման հաշմանդամութիւն ունեցող չափահասները կրնան ընտրել, եթէ կ'ուզեն պատուաստ ստանալ կամ ոչ: Եթէ յաճախորդ մը պահպանուած է, դատարանի պահպանուածութեան հրամանը կը տեղեկացնէ, թէ արդեօք պահպանողը ունի՞ իրաւական իրաւունքը բժշկական ծառայութիւններու որոշումներ կայացնելու, որոնցմէ է օրինակ պատուաստ ստանալը: Տե՛ս Բաժին 1-ի վերոնշեալ հարցումներն ու պատասխանները Քորոնա ժահրի պատուաստներու մասին կարեւոր ապահովական տեղեկատուութիւններու համար:

Հ8. Ի՞նչ կը պատահի, եթէ չեմ ուզեր Քորոնաժահրի պատուաստ ստանալ՝ հաշմանդամութեանս եւ/կամ բժշկական պարագաներուս պատճառով:

Պ8. Որեւէ տարիքի չափահասներ, որոնք ունին որոշակի հաշմանդամութիւն եւ/կամ բժշկական պարագաներ, աւելի բարձր հաւանականութիւն ունին ծանրօրէն հիւանդանալու կամ մահանալու Քորոնաժահրէն: Հետեւաբար, պատուաստ ստանալու կամ չստանալու խնդրով պէտք է տեղեկացուած որոշում մը առնես:

Եթէ ունիս բժշկական պարագայ մը կամ այլ պատուաստներու հանդէպ գերզգայնութեան նախկին դէպքեր, անհրաժեշտ է խօսիլ քու առողջապահական խնամք տրամադրողիդ հետ՝ քու պատուաստի տարբերակներուդ մասին: Հիւանդութիւններու վերահսկման եւ կանխարգիլման կեդրոնը (CDC) հիմնական բժշկական պարագայ ունեցող անհատներուն կը թելադրէ , որ անոնք կրնան պատուաստ ստանալ, տրուած ըլլալով, թէ անոնք Քորոնա ժահրի պատուաստի մը եւ կամ անոր բաղադրիչներէն մէկուն հանդէպ անմիջական կամ խիստ գերզգայնութիւն չեն ունեցած:

Հ9. Կրնա՞ն ինծի ծառայութիւններ մատուցող(ներ)ը ինծմէ պահանջել, որ Քորոնաժահրի պատուաստ ստանամ, կամ 30 օրուան պայմանաժամ տան՝ եթէ չստանամ զայն:

Պ9. Անհատներ պէտք է իրենց արտօնութիւնը տան՝ պատուաստը ստանալու համար: Օրէնքը ծառայութիւն մատուցողներէն կը պահանջէ, որ յարգեն յաճախորդի ընտրութիւնները: Կանոնները իրաւունք կու տան յաճախորդներուն՝ ընդունելու կամ մերժելու բժշկական խնամք եւ առողջապահական ծառայութիւններ, օրինակ՝ պատուաստները,

բացի որոշ պարագաներէ: Ծառայութիւն մատուցողները կրնան մասնակիցներէն պահանջել, որ հետեւին ապահովական ցուցմունքներու, ներառեալ՝ դիմակ կրելը, ձեռքերը լուալը եւ 6-ոտք հեռաւորութիւն պահելը:

Կան սակաւաթիւ պատճառներ, թէ ինչո՛ւ բնակարանային մատուցող մը կրնայ 30-օրուան պայմանաժամ մը տալ, եւ ներկայացնել յատուկ կանոնաւորման ընթացքներ, որոնց պէտք է հետեւին մատուցողները: Ծառայութիւն մատուցողները չեն կրնար քեզմէ պահանջել, որ ստանաս Քորոնաժահրի պատուաստը:

Եթէ կը կարծես, թէ իրաւունքներդ կը հերքուին, գոյութիւն ունի կանոնաւորման ընթացք մը, որուն կրնաս հետեւիլ: Յաճախորդներու իրաւունքներու պաշտպանութեան գրասենեակը (OCRA-ն) կրնայ օգնել: Կրնաս գործածել ստորեւ նշուած թիւերը՝ կապուելու համար գրասենեակին հետ:

- Հիւսիսային Քալիֆորնիա 1-800-390-7032 (հեռատիպ՝ 877-669-6023)
- Հարաւային Քալիֆորնիա 1-866-833-6712 (հեռատիպ՝ 877-669-6023)
- Կամ կրնաս ուղղակի կապ հաստատել քու շրջանային կեդրոնիդ պաշտպանին հետ՝ Յաճախորդներու իրաւունքներու պաշտպանութեան գրասենեակի (OCRA-ի) աշխատակազմի յղումներու էջին մէջ նշուած թիւով:

Հ10. Բնակարանային մատուցողները կրնա՞ն պատասխանատուութեան ենթարկուիլ պատուաստը ստանալու խնդրով իրենց ծառայած անհատներուն օգնելուն համար:

Պ10. Պատուաստը ստանալու համար արտօնութիւնը անհրաժեշտ է: Եթէ յաճախորդ մը կամ անոր օրինական հոգատարը արտօնութիւն տայ, Քորոնաժահրի պատուաստը ստանալու համար այդ անհատին օգնութիւնը որեւէ պատասխանատուութեան չ'ենթարկեր, եւ կրնայ օգնել՝ պաշտպանելու տան միւս բնակիչներուն առողջութիւնը:

Հ11. Ի՞նչ կը պատահի, եթէ սենեկակիցս կամ տան այլ անդամներ վրաս ճնշում բանեցնեն, որովհետեւ Քորոնաժահրի պատուաստը չեմ ստացած, կամ չեմ ուզեր ստանալ:

Պ11. Դուն իրաւունքը ունիս որոշելու, եթէ կ'ուզես պատուաստը ստանալ: Սենեկակից մը կամ տան այլ անդամ մը կրնայ քու վրադ ճնշում բանեցնել՝ պատուաստ ստանալու համար, բայց ընտրութիւնը քուկդ է: Քու սենեկակիցդ ալ իրաւունք ունի ընտրելու, եթէ կ'ուզէ պատուաստը ստանալ, թէ ոչ:

Հ12. Գործատէրս կրնա՞յ ինծմէ պահանջել, որ պատուաստուիմ:

Պ12. Այո՛: Քու գործատէրդ կրնայ պատուաստում պահանջել, եւ կարգ մը գործատէրեր պէտք է պահանջեն զայն: Սակայն, քու գործատէրդ պէտք է նկատի առնէ բժշկական բացառութիւնները (ինչպէս պատուաստի բաղադրութեան հանդէպ գերզգայնութիւն)

եւ կրօնական համոզումները: Քու գործատէրդ կրնայ Քորոնա ժահրի քննութիւն պահանջել : Կրնաս յաւելեալ տեղեկութիւն գտնել հետեւեալ կայքէջներուն մէջ. https://www.cdph.ca.gov/Programs/CID/DCDC/Pages/Guidance.aspx, https://www.eeoc.gov/newsroom/eeoc-issues-updated-covid-19-technical-assistance.

Հ13. Կրնա՞յ գործատէրս ինծմէ փաստապահանջել, թէ ստացած եմ Քորոնաժահրի պատուաստը:

Պ13. Դաշնային հաւասար աշխատանքային եւ հնարաւորութիւններու յանձնաժողովի (EEOC) ուղեցոյցին համաձայն, քու գործատէրդ կրնայ քեզմէ խնդրել, որ տեղեկութիւններ փոխանցես պատուաստուած ըլլալուդ կարգավիճակին մասին, օրինակ՝ պատուաստումի քարտը տրամադրելով: Պատուաստումի քարտը քու առողջութեանդ կամ բժշկական պարագային/պարագաներուն մասին որեւէ տեղեկութիւն չի բովանդակեր: Քու գործատէրդ արտօնութիւն չունի քեզմէ որեւէ տեղեկութիւն խնդրելու՝ քու առողջութեանդ կամ բժշկական պարագայիդ/պարագաներուդ մասին:

Պատուաստումի ապացոյցի մասին մանրամասն տեղեկութիւններու եւ յարակից հարցերու մասին կարելի է գտնել այստեղ. https://www.cdph.ca.gov/Programs/CID/DCDC/Pages/COVID-19/Vaccine-Record-Guidelines-Standards.aspx